

1. NODAĻA

Hipoksija

Viņa pamodās. Samirkšķināja acis piķa melnajā tumsā. Plati atvēra muti un ieelpoja caur degunu. Vēlreiz pamirkšķināja. Juta pa vaigu noritam asaru, juta, kā tajā izšķīst sāls no pārējām asarām. Bet siekalu vairs nebija, mute bija sausa. Vaigus no iekšpuses kaut kas plēsa pušu. Likās, ka nezināmais priekšmets mutē uzspridzinās galvu. Bet kas tas ir, kas tas ir? Pirmais, par ko viņa pamodusies iedomājās, – gribas atkal aizmirsties. Iegrimt tumšajā, siltajā nebūtībā, kas viņu bija ieskāvusi. Tā cilvēka dotā injekcija vēl darbojās, taču viņa zināja, ka sāpes jau ir ceļā, juta to tuvošanos pēc lēnajiem, dobjiem pulsa sitieniem un asiņu grūdieniem cauri smadzenēm. Kur viņš palicis? Vai stāv aiz muguras? Viņa aizturēja elpu un ieklausījās. Nekas nebija dzirdams, bet varēja just, ka telpā kāds ir. Kā leoparda. Kāds bija stāstījis, ka leoparda pārvietojoties tik klusi, ka tumsā spējot piezagties upurim pavisam tuvu klāt. Tas spējot pielāgot savu elpošanu upura elpai un aizturēt to tad, kad upuris neelpo. Viņai likās, ka sajūt tā ķermeņa siltumu. Ko viņš gaida? Atsākot elpot, viņai šķita, ka jūt sev pakausī kāda cita elpas vilcienus. Viņa pagriezās, sita ar roku, bet trāpīja tikai gaisam. Tad sakņupa, mēģināja kļūt maza, paslēpties. Veltīgi.

Cik ilgi viņa bija gulējusi nemaņā?

Zāles uz mirkli pārstāja iedarboties, tikai uz sekundes daļu. Bet ar to pietika, lai viņa sajustu. Tas bija kā solījums. Kā solījums tam, kas sekos.

Svešķermenis, kas viņas priekšā gulēja uz galda, bija biljarda bumbiņas lielumā, no spīdīga metāla, izraibināts maziem caurumiņiem, ģeometriskām figūrām un kaut kādām zīmēm. No viena caurumiņa

nokarājās sarkana aukliņa ar cilpu galā, kas neviļus vedināja uz domu par Ziemassvētku eglīti, kas pēc septiņām dienām tiks greznota vecāku mājās. Ar spožām bumbiņām, rūķiņiem, groziņiem, svecītēm un norvēģu karogu. Pēc astoņām dienām viņi dziedās “Zeme ir brīnišķīga” un viņa redzēs, kā iedegsies māsiņu acis, kad tās izsaiņos viņas dāvanas. Tagad viņa visu darītu gluži citādi. Visas dienas viņa izdzīvotu pilnīgāk, daudz pareizāk, piepildītu tās ar prieku, elpu un mīlestību. Ar vietām, kam bija braukusi tikai cauri, un vietām, kurp vēl gatavojās doties. Ar vīriešiem, kurus bija satikusi, un vīrieti, ar kuru vēl nebija tikusies. Ar augli, no kura septiņpadsmit gadu vecumā bija atbrīvojusies, ar bērniem, kuru vēl nebija. Ar dienām, kas bija izmestas vējā, jo bija uzskatījusi, ka priekšā vēl vesela mūžība.

Tad viņa pārstāja domāt par visu citu, izņemot nazi, kas bija ticis turēts pie sejas. Un maigo balsi, kas bija sacījusi, lai viņa ieliek šo lodīti mutē. Viņa bija to izdarījusi – kā gan citādi? Ar stipri puks-tošu sirdi viņa bija atpletusi muti, cik vien iespējams, un iespiedusi lodīti tā, lai aukliņa nokarātos ārpusē. Metālam bija rūgta un zālaina piegarša – kā asarām. Pēc tam viņas galva tika atgāzta atpakaļ un kaklam pieliktā naža tērauds apdedzināja ādu. Griestus un istabu bija apgaismojis vienā no telpas stūriem pie sienas pieslietais lukturītis. Pelēks, kails betons. Bez lukturīša istabā atradās balts plastmasas galds, divi krēsli, divas tukšas alus pudeles un divi cilvēki. Viņš un viņa. Viņa bija sajutusi ādas cimda smaržu, kad vīrieša rādītājpirksts viegli pieskārs sarkanajai cilpiņai, kas karājās no mutes. Un nākamajā mirklī likās, ka viņai eksplodē galva.

Lodīte bija izpletusies un spieda mutes iekšpusi. Lai cik plati viņa vēra muti, tās spiediens nemainījās. Viņš ar koncentrētu un ieinteresētu skatienu aplūkoja viņas atvērto muti – kā zobārsts, kas pārbauda, vai breketes ieliktas pareizi. Mazs smaidiņš liecināja par apmierinātību.

Ar mēli viņa juta, ka no lodītes izspiedušies tādi kā dzelkšņi un tie spiežas pret aukslējām, pret mīksto gļotādu mutes apakšā, pret zobiem iekšpusē, pret ūku. Viņa mēģināja kaut ko sacīt. Viņš pacietīgi noklausījās neartikulētājās skaņās. Kad viņa padevās, viņš pamāja ar galvu un paņēma šļirci. Lukturīša gaismā pamirdzēja pilieniņš šļirces galā. Viņš iečukstēja viņai tieši ausī: “Neaiztiek aukliņu!”

Tad iedūra šļirci kaklam sēnā, un pēc dažām sekundēm viņa jau atslēdzās.

Mirkšķinot tumsā acis, viņa ieklausījās savā izbiedētajā elpā.
Vajadzēja kaut ko darīt.

Viņa atbalstīja plaukstas pret krēsla sēdekli, mitru no pašas sviedriem, un piecēlās. Neviena viņu neaizkavēja.

Maziem solīšiem viņa virzījās uz priekšu, līdz uzdūrās sienai. Taus-tījās tālāk un tika līdz līdzenai, aukstai virsmai. Metāla durvis. Parau-s-tīja rokturi. Tas nepadevās. Aizslēgtas! Protams, tās bija aizslēgtas! Ko gan viņa bija iedomājusies? Vai viņa saklausīja smieklus? Varbūt tie skanēja viņas pašas galvā? Kur viņš palicis? Kāpēc šādi spēlējas?

Vajadzēja kaut ko darīt. Domā! Bet, lai spētu domāt, vispirms jāatbrīvojas no šīs metāla lodītes, pirms sāpes nav padarījušas viņu traku. Viņa iebāza ikšķi un rādītājpirkstu mutēs kaktiņos. Sataustīja dzelkšņus. Veltīgi mēģināja zem viena no tiem pabāzt pirkstu. Uznāca klepus lēkme un reizē ar to arī panika: nebija iespējams paelpot. Viņa apjēdza, ka dzelkšņu dēļ kakls iekšpusē uzpampis un drīz vien viņai draud nosmakšana. Viņa ņēmās spārdīt durvis, mēģināja kliegt, bet metāla lodīte skaņas noslāpēja. Viņa padevās vēlreiz. Atspiedās pret sienu. Ieklausījās. Vai nesadzirdēja piesardzīgus soļus? Vai tiešām viņš staigā pa istabu un spēlē ar viņu paslēpes? Vai arī ausīs tikai džinkst asinis? Cenšoties nepievērst uzmanību sāpēm, viņa pievēra muti, iebīdot dzelkšņus atpakaļ lodītē, bet bija spiesta to atkal atvērt. Likās, it kā lodīte pulsētu, it kā tā būtu pārvērtusies par sirdi no dzelzs un kļuvusi par daļu no viņas.

Vajag kaut ko darīt. Bet ko?

Atsperes. Dzelkšņiem bija atsperes.

Kad viņš parāva aiz aukliņas, dzelkšņi bija izlīduši.

“Neaiztiek aukliņul!” viņš bija brīdinājis.

Kāpēc neaiztikt? Kas tad notiktu?

Viņa noslīdēja gar sienu uz grīdas. No betona nāca mitrs auks-tums. Atkal gribējās kliegt, taču viņa nespēja. Klusums. Klusēšana.

Ar šie vārdi, kurus viņa sacītu, ja satiktu visus tos, kurus mīl, – to vārdu vietā, ar kuriem parasti aizpilda klusumu, sarunājoties ar tiem, kas vienaldzīgi!

Nav nekādas izejas. Tikai viņa pati un šīs neprātīgās sāpes galvā, kas tūlīt, tūlīt uzsprāgs.

“Neaiztiec aukliņu!”

Ja viņa parautu aiz tās, varbūt dzelzšņņi ievilkto atpakaļ lodītē un viņa tiktu atbrīvota no sāpēm.

Domas riņķoja pa apli. Cik ilgi viņa te bija? Divas stundas? Astoņas stundas? Divdesmit minūtes?

Ja viss bija tik vienkārši – paraut aiz aukliņas –, tad kādēļ viņa to nav jau izdarījusi? Kāda acīm redzami slimā cilvēka brīdinājuma dēļ? Varbūt tas bija spēles elements, lai ar viltu liktu viņai ciest šīs gluži nevajadzīgās sāpes? Vai arī jēga slēpās citur: lai viņa, par spīti brīdinājumam, parautu aukliņu, tā... lai notiktu kaut kas šausmīgs? Kas tad notiktu, kas bija šī lodīte?

Jā, tā bija spēle, cietsirdīga spēle. Nebija, kur likties. Sāpes nepanesamas, kakls uzpampis, drīz vien viņa nosmaks.

Viņa atkal mēģināja kliegt, bet sanāca vienīgi šņuksts. Viņa mirkšķināja acis, taču asaru nebija.

Pirksti atrada aukliņu, kuras gals karājās viņai pie lūpām. Piesardzīgi satvēra to un izstiepa taisnu.

Protams, viņa nožēloja visu, ko nebija paspējusi izdarīt. Bet, ja dzīve kaut kāda iemesla dēļ pārceltu viņu uz citu vietu, izņemot šo, viņa tam piekristu. Viņa vienkārši gribēja dzīvot. Tik vienkārši.

Viņa pavilka aiz aukliņas.

No dzelzšņņiem izšāvās adatas. Septiņus centimetrus garas. Četras no tām izdūrās cauri vaigiem abās pusēs, trīs – augšžokļa dobumā, divas – degunā, un divas izdūrās cauri zodam. Viena adata caururba rīkli, un vēl viena – labo acābolu. Divas adatas izspiedās cauri aukslējām un aizsniedza smadzenes. Bet īstais nāves iemesls bija cits. Metāla lodītes dēļ viņa nevarēja izspļaut asinis, kas no ievainojumiem saplūda mutē. Tās ietecēja elpvadā un tālāk – plaušās. Šī iemesla dēļ asinis pārstāja saņemt skābekli, kas savukārt izraisīja sirds apstāšanos, un tiesu mediķis savā ziņojumā to nosauka par cerebrālo hipoksiju, tas ir, skābekļa nepietiekamību smadzenēs. Citiem vārdiem: Borgnija Stēma-Mīre noslika.